

Stanovisko k neobalovým výrobkom v zmysle rozšírenej zodpovednosti výrobcov

Na základe posledného usmernenia MŽP SR (júl 2016) k určeniu, kedy sa ktorý subjekt považuje za výrobcu neobalového výrobku, je potrebné vychádzať z toho, **či má daný výrobok potenciál skončiť v komunálnom odpade alebo nie**. Potenciál skončiť v komunálnom odpade znamená, že výrobok má možnosť sa dostať k občanovi, ktorý ho po jeho spotrebe vhodí do farebných nádob určených na triedený zber komunálneho odpadu. Tento **výrobok sa pritom nemusí stať súčasťou komunálneho odpadu hneď**, ale aj až po niekoľkých rokoch používania (napr. plastový nábytok, sklenené poháre, knihy,...). Potenciál neskončiť v komunálnom odpade má výrobok, ktorý sa nedostane k občanovi, ale stane sa majetkom firmy, a teda po jeho spotrebe sa táto spoločnosť stane pre tento výrobok pôvodcom odpadu (vedie si ho vo svojich evidenčných listoch odpadu) a plní si preň povinnosti pôvodcu odpadu (jednou z nich je aj odovzdanie tohto odpadu len osobe na to oprávnenej a musí mať o tom aj potvrdenie).

Aby sa teda spoločnosť mohla považovať za výrobcu neobalového výrobku, musí vedieť preukázať, že:

- **daný výrobok nie je obalom**, ani nie je určený na balenie,
- patrí do niektorých materiálových skupín podľa § 73 ods. 3 zákona č. 79/2015 Z.z. o odpadoch (**vybrané typy plastov, papier a lepenka, sklo, VKM na báze lepenky**), t.j. **nachádza sa v zozname výrobkov uvedených v prílohe č. 16 vyhlášky MŽP SR č. 373/2015 Z.z. o rozšírenej zodpovednosti výrobcov vyhradených výrobkov a o nakladaní s vyhradenými prúdmi odpadov**
- **odpad z neho bude tvoriť súčasť komunálneho odpadu**

Je potrebné brať do úvahy že, podľa § 74 ods. 2 zákona č. 79/2015 Z.z. o odpadoch, **ak výrobca neobalových výrobkov nevie preukázať že, neobalové výrobky ním uvedené na trh nebudú po ich spotrebe tvoriť súčasť komunálnych odpadov, považujú sa tieto odpady za súčasť komunálnych odpadov.**

Jeden a ten istý výrobok sa teda môže považovať za neobalový výrobok a aj nemusí, záleží na tom, či má potenciál skončiť v komunálnom odpade alebo nie. Fólia dodávaná výlučne do agropodnikov sa za neobalový výrobok považovať nebude (neskončí v komunálnom odpade), ale ak tú istú fóliu dodávam aj do maloobchodov, tak tu už potenciál na komunálny odpad je.

V prípade výroby tlačovín sa za výrobcu neobalového výrobku považuje objednávateľ (vydavateľstvá, spoločnosti, ktoré si tlač výrobku objednali), nakoľko oni vedia o účelovom určení tohto výrobku, a teda či má potenciál skončiť v komunálnom odpade alebo nie. V prípade periodickej tlače (noviny, časopisy) sa povinnosti výrobcu neobalového výrobku neplnia za remitendy, nakoľko tie neskončia v komunálnom odpade. V prípade neperiodickej tlače (napr. knihy) sa povinnosti plnia za tie výrobky, ktoré idú ďalej na distribúciu do kníhkupectiev. Povinnosti sa neplnia za povinné výtlačky, či výtlačky určené pre knižnice. V prípade, že si napr. spoločnosť alebo obec objedná tlač letákov/novín, tak za výrobcu neobalového výrobku sa bude považovať táto spoločnosť/obec, nakoľko ona vie o účelovom určení. Za manuál/návod na použitie sa nepovažuje za výrobcu subjekt,

ktorý túto dokumentáciu vytlačil, ale až subjekt, ktorý ju spolu s výrobkom uvádza na trh, nakoľko až distribúciou s výrobkom získa táto dokumentácia potenciál stať sa súčasťou komunálneho odpadu. V prípade výroby plagátov na billboardy sa tento výrobok nepovažuje za neobalové výrobky, nakoľko výrobok je dodávaný na podnikateľskú činnosť spoločnosti a táto spoločnosť je povinná so vzniknutým odpadom nakladať ako pôvodca odpadu, pretože odpad z týchto výrobkov nebude súčasťou komunálneho odpadu.

Tlačiareň sa môže považovať za výrobcu neobalového výrobku za **tlač svojich vlastných výrobkov** alebo za **tlač výrobkov pre fyzické osoby**, nakoľko povinnosti rozšírenej zodpovednosti výrobcov sa na fyzické osoby nedajú preniesť.

V prípade výroby/dovozu „bežného“ papiera, ktorý je dostupný pre občanov (zväčša hárky A4, A3), si povinnosti plní výrobca/dovozca tohto papiera, nakoľko samotný papier má potenciál skončiť v komunálnom odpade. V prípade výroby/dovozu kotúčového papiera/ofsetových formátov, sa za výrobcu neobalového výrobku považuje až ten, kto hotový výrobok uvádza na trh, nie výrobca/dovozca takýchto druhov papiera, nakoľko tie nemajú potenciál skončiť v komunálnom odpade a o účelovom určení hotového výrobku vie až objednávateľ.

V prípade **výroby okien** sa povinnosti neplnia za tie okná, pre ktoré výrobca preukáže, že neskončia v komunálnom odpade.

Na základe vyššie uvedeného sa nedá na pevno určiť, kto sa považuje za výrobcu neobalového výrobku. Je potrebné vždy brať do úvahy tri podmienky uvedené v úvode, a hlavne **vedieť o účelovom určení výrobku, a teda či má potenciál skončiť v komunálnom odpade alebo nie**. Za jeden a ten istý výrobok sa teda raz môže považovať za výrobcu jedna spoločnosť, raz druhá a raz sa daný výrobok za neobalový výrobok ani považovať nebude. Nastavený systém bude v niektorých prípadoch ťažko definovateľný, a preto je potrebná komunikácia medzi dodávateľmi a odberateľmi, aby sa neplnili povinnosti za tie isté výrobky dva krát, ale zároveň, aby bol určený výrobca. Stále platí to, že ak spoločnosť dodáva konečnému používateľovi neobalové výrobky od nezaregistrovaného výrobcu, prechádzajú povinnosti výrobcu na túto spoločnosť. Takýto výrobca je napriek tomu, že táto spoločnosť za neho tieto povinnosti plní, postihovaný a nemal by svoje výrobky vôbec uvádzať na trh v Slovenskej republike.

"V prípade výroby tlačovín sa za výrobcu neobalového výrobku považuje objednávateľ (vydavateľstvá, spoločnosti, ktoré si tlač výrobku objednali), nakoľko oni vedia o účelovom určení tohto výrobku, a teda či má potenciál skončiť v komunálnom odpade alebo nie.

V prípade, že si napr. spoločnosť alebo obec objedná tlač letákov/novín, tak za výrobcu neobalového výrobku sa bude považovať táto spoločnosť/obec, nakoľko ona vie o účelovom určení.

V prípade výroby plagátov na billboardy sa tento výrobok nepovažuje za neobalové výrobky, nakoľko výrobok je dodávaný na podnikateľskú činnosť spoločnosti a táto spoločnosť je povinná so vzniknutým odpadom nakladať ako pôvodca odpadu, pretože odpad z týchto výrobkov nebude súčasťou komunálneho odpadu.

Tlačiareň sa môže považovať za výrobcu neobalového výrobku za **tlač svojich vlastných výrobkov** alebo za **tlač výrobkov pre fyzické osoby**, nakoľko povinnosti rozšírenej zodpovednosti výrobcov sa na fyzické osoby nedajú preniesť.

V prípade výroby/dovozu „bežného“ papiera, ktorý je dostupný pre občanov (zväčša hárky A4, A3), si povinnosti plní výrobca/dovozca tohto papiera, nakoľko samotný papier má potenciál skončiť v komunálnom odpade. V prípade výroby/dovozu kotúčového papiera/ofsetových formátov, sa za výrobcu neobalového výrobku považuje až ten, kto hotový výrobok uvádza na trh, nie výrobca/dovozca takýchto druhov papiera, nakoľko tie nemajú potenciál skončiť v komunálnom odpade a o účelovom určení hotového výrobku vie až objednávateľ. "

Z uvedeného možno dovodiť, že plágát (ktorý si kino nechalo vytlačiť alebo vytlačilo, napr. program kina, resp. ktorý získalo od distribútora filmu) nebude neobalovým výrobkom, lebo (pokiaľ) nebude súčasťou komunálneho odpadu (slúži na podnikateľskú činnosť spoločnosti a nekončí u divákov). Pokiaľ by sa letáky, katalógy rozdávali fyzickým osobám (návštevníkom) - to je už iná vec - uplatní sa postup **ako pri reklamnej tlači.**

Pokiaľ ide o vstupenky, predpokladám, že ide o tlač na papier dostupný pre občanov, kde si povinnosti plní výrobca tohto papiera (resp. jeho distributér - napr. ŠEVT), preto ani tu by kino nemalo byť výrobcom (distribútorom) neobalového výrobku. Toto si treba overiť, lebo podľa § 73 ods. 10 zákona č. 75/2015 Z. z.: "Na distribútora neobalových výrobkov, ktorý **poskytuje priamo konečnému používateľovi neobalové výrobky** pochádzajúce **od výrobcu neobalových výrobkov, ktorý nie je zapísaný v Registri výrobcov** vyhradeného výrobku, **prechádzajú** vo vzťahu k týmto neobalovým výrobkom a odpadom z nich pochádzajúcim **povinnosti v&ya cute;robcu neobalových výrobkov.**" Ak totiž vstupenky tlačí tlačiareň pre kino, je pravdepodobné, že tlačiareň ich nezahŕňa medzi neobalové výrobky a výrobcom je kino (resp. jeho zriaďovateľ).

Zároveň platí, že výrobca neobalového výrobku **plní vyhradené povinnosti** ustanovené týmto zákonom **výlučne kolektívne na základe zmluvy uzatvorenej s organizáciou zodpovednosti výrobcov** pre obaly zabezpečujúcou systém združeného nakladania s odpadmi z obalov (§ 74 ods. 3). Výrobca vyhradeného výrobku, ktorý bude plniť vyhradené povinnosti kolektívne, je preto povinný k žiadosti priložiť potvrdenie o uzavretí zmluvy o plnení vyhradených povinností s organizáciou zodpovednosti výrobcov (OZV).

Žiadosť zverejnená na <http://www.minzp.sk/sekcie/temy-oblasti/odpady-obaly/registre-zoznamy/register-vyrobco-vyhradenych-vyrobkov/>

Príklad zmluvy s OZV na <http://www.naturpack.sk/dokumenty/>